

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

Мақала туралы мәлімет

Конференция атауы	«Жастар және ғылым: бүгін мен болашағы» жас ғалымдардың халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдар жинағы
Сборник	«Молодежь и наука: настоящее и будущее». Сборник материалов Международной научно-практической конференции молодых ученых
Conference	The collection of materials from the International Scientific and Practical Conference of Young Scientists «Youth and Science: Present and Future»
Өткізілген күні	7 сәуір 2025, Атырау
ISBN	978-601-262-587-5
Жинақтағы жариялану №	092
Жинақтағы беттері	431-435
ӘОЖ/УДК/UDC	ӘОЖ 340.116
Секция	Секция IV. II Адам құқығын қорғау – құқықтық және әділ мемлекет құрудың кепілі/ / Защита прав человека – залог создания правового и справедливого государства
Автор(лар)	Даулетияр Ару Ерланқызы
Мәртебесі	Студент
Ғылыми жетекші	Ғылыми жетекшісі, з.ғ.м. Ергалиева К.С.
Мақала атауы	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҚҰҚЫҚ ЖҮЙЕСІНІҢ МОДЕРНИЗАЦИЯСЫНЫҢ ЖАЛПЫ СИПАТТАМАСЫ

Ескерту: бұл бет сайтқа орналастыру және мақала PDF-ін сәйкестендіру үшін қосылды. Төменде жинақтағы мақаланың түпнұсқа беттері берілген.

С. 1 – 5.

3. Кропоткин П.А. Великая французская революция 1789–1793 - IV Народ накануне революции; V Бунтовской дух. Восстание – С. 19 – 27.

4. Freedom House. Freedom in the World 2025. Freedom in the World 2025 Policy Recommendations. Norway. [Электронный ресурс] // URL: <https://freedomhouse.org/country/norway> (дата обращения: 27.03.2025).

5. Freedom House. South Korea. [Электронный ресурс] // URL: <https://freedomhouse.org/country/south-korea> (дата обращения: 27.03.2025).

6. Неправомерное лишение свободы. [Электронный ресурс] // URL: <https://pscore.org/life-north-korea-ru/> (дата обращения: 27.03.2025).

ӘОЖ 340.116

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҚҰҚЫҚ ЖҮЙЕСІНІҢ МОДЕРНИЗАЦИЯСЫНЫҢ ЖАЛПЫ СИПАТТАМАСЫ

Даулетияр Ару Ерланқызы

arudauletjar@gmail.com

«Құқық қорғау қызметі» ББ 1 курс студенті

Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті, Атырау қ, Қазақстан Республикасы
Ғылыми жетекшісі, з.ғ.м. Ергалиева К.С.

Қазіргі кезеңдегі тарихи дамудың негізгі көріністері тұрғысынан әлемдегі кейбір елдерде авторитаризм мен тоталитарлық режимдердің құлауынан байқалады. Ал модернизация теориясы тұрғысынан саяси даму билік пен қоғам арасындағы жаңа байланыстар типін қалыптастыру, халықтың көпшілік бөлігіне негізгі шешімдерді қабылдарда ықпал етуге мүмкіндік беретін әлеуметтік – саяси механизмдерді құру болып табылады.

«Модернизация» ұғымы Батыс әлеуметтануында әлеуметтік – саяси, жалпы қоғамдық даму мінездемесі ретінде қолданылады. Яғни модернизация термині жинақталған мағынада қолданылады. Біріншіден, ол қазіргі индустриалдық қоғамның даму сатыларының түрлерін, екіншіден, дамушы мемлекеттердің ұлттық дамудың өндірістік дамуға көшу процесін айқындайды.[1]

Жалпы саяси ғылымдарда саяси модернизация теориялары ХХ ғасырдың 50 – 60 жылдарында қалыптаса бастады. Оның құрушылары ХІХ - ХХ ғасырлардың басындағы атақты зерттеушілердің, сонымен қатар М.Вебердің (мінез – құлықты рационалдау негізде дәстүрлі қоғамнан қазіргі қоғамға өту бағытында европалық мәдениетті дамыту идеясын қозғады), Ф.Теннистің және Э.Дюркгеймнің (еңбекті бөлу негізде «механикалық ынтымақтастықтың» қоғамынан «органикалық ынтымақтастық» қоғамына өту эволюциясының концепциясын ұсынғандар) теориялық мұраларына сүйенді.

Алғашында модернизация өзінің табиғаты тұрғысынан Азия, Африка, Латын Американың артта қалған елдерінің өзара байланыстары идеясына сәйкес қолданылды. Қазіргі уақытта модернизация теориясы посттоталитарлық әлемде саяси өзгерістердің бағыты мен мағынасын көрсетеді.

Өйткені, өтпелі кезеңдегі елдің саяси даму проблемалары модернизация теориясында толық бейнеленеді. Яғни, ол дәстүрлі мемлекеттің артта қалушылығын жою, динамикасын анықтаушы әртүрлі схемалар мен модельдер жиынтығы.

Модернизация технологиялық, экономикалық, саяси, әлеуметтік және психологиялық бағыттағы өзгерістердің кешенді процесі. Қоғам өмірінің кез-келген саласындағы өзгерістердің бағытын айқындайды. Модернизация феномені – бұл саяси жүйені, саяси қызметтің формасын, әдісі мен құрылымын, тәсілі мен технологиясын,

сонымен бірге саяси мақсаттарды, доктриналарды, концепциялар мен бағдарламаларды жетілдірудің, жаңартудың, өзгертудің механизмі.[2]

Модернизация теориясы -батыстық даму деңгейіне жетуге бағытталған. Оны кейде вестернизация деп те атайды.

Демократияландырудың саясатына өту бастамасы ол қоғамдық қатынастарды модернизациялау мен өмір сүруші қоғамдық құрылыстың сипатын өзгертуден басталады. Демократиялық саяси модернизация қазіргі қоғамның әлеуметтік – экономикалық, саяси және басқа институттардың жүйесінің қалыптасуымен байланысты.

Институттық өзгерістер нарықтық экономиканың қалыптасуы мен әлеуметтік құрылымның өзгерумен, әлеуметтік мобильділік сипатының өзгеруімен әлеуметтік стратегикацияны бекітумен тығыз байланысты.

Яғни саяси модернизация – бұл қоғамның демократиялануының және билік пен қоғам арасындағы қатынастардың ұзақ та, күрделі процесі.

Сондай – ақ, Қазақстанда да қазіргі кезде көптеген өзгертулер мен жаңартулар болып жатыр.

Яғни елімізде демократиялық және саяси модернизацияның жаңа кезеңі басталды.

Оның құрамына мемлекеттік органдардың өкілдері, елімізде қызмет ететін барлық саяси партиялардың, ірі қоғамдық бірлестіктердің басшылары кірді.

Яғни өтпелі кезеңде ұлттық ерешелігімізді ескере отырып, әрдайым бүгінгі нақты жағдаймызды есепке ала отырып, саяси жүйемізді модернизациялаудың қазақстандық жолын қаптастырып жатырмыз деп айтуға толық құқығымыз бар.

Саяси ғылымдағы саяси модернизация теориясы ХХ ғасырдың 50 – 60 жылдарында қалыптасты деп атап өттік. Оны зерттеуге біршама үлес қосқан ғалымдар арасынан мыналарды атап өтуге болады: Г.Алмондтың және Д.Пауэллдың «Салыстырмалы саясаттану. «даму концепциясы» позициясынан жақындау» (1966), Д.Аптердің «Модернизацияның саясаты» (1965), С.Липсеттің «Саяси адам» (1960), Л.Пайдың «Саяси дамудың аспектілері.

Антикалық зерттеулер» (1966), Д.Растоудың «Ұлттың әлемі» (1967), Ш.Эйзенштаттың «Модернизация: қарсылық және өзгеріс» (1966), С.Хантингтонның «Өзгеруші қоғамдағы саяси тәртіп» (1968) және тағы сол сияқты жұмыстар модернизация теорияларын өгертуге ерекше үлес қосты.

Модернизация теориясындағы "модернизация" термині, әдетте, белгілі бір жүйені, объектіні, объектіні қоғам мен мемлекеттің жағдайлары мен қажеттіліктеріне, олардың дамуының белгілі бір тарихи кезеңдеріндегі әлемдік тенденцияларға сәйкестендіру үшін жаңартумен, өзгертумен, жетілдірумен байланысты. Құқық қорғау жүйесін "тұрақты жаңғырту" жағдайы-бұл мен 30 жылдан астам уақыт бойы байқап келе жатқан құбылыс және әр жылдары менің ғылыми зерттеулерімнің тұрақты тақырыбына айналды. Бұл залда 90-шы жылдардың ортасындағы реформаларға тікелей қатысы бар адамдар бар екендігі қуантады.өткен ғасыр.

Бұл, ең алдымен, ҚР Мемлекеттік кеңесшісі бола отырып, еліміздің тергеу аппаратын ұйымдастыру мәселесін талқылау кезінде 1995 жылы қылмыстарды тергеудің ұлттық бюросын құру идеясын ұсынған К.Ш.Сүлейменов. Осы қатарда 1996 жылы М. С. Нәрікбаев та бар, ол кезде елдің Бас прокуроры Тергеу бөлімшелерінің басшыларына тергеушінің қылмыстық істерді қозғаудан бас тарту, қылмыстық істерді тоқтату және тоқтата тұру туралы шешімдерінің күшін жою құқығын беруге қатты қарсылас болған. Құқық қорғау жүйесін алдағы уақытта талқыланып жатқан жаңғырту, сөзсіз, Қазақстанның құқық қорғау қызметінің отандық тарихында орын алған, мазмұны жағынан басқа атаулардан өткен кезекті, бірақ жаңа деп қабылдануға тиіс. 1917 жылғы Ұлы Қазан социалистік революциясынан кейін бірден құқық қорғау жүйесін жаңғырту, дәлірек айтқанда, оны бұзу, жою патша режимінің тірегі болған бүкіл құқықтық жүйені қабылдамауға реакция болды. 1922-1923 жылдары Қазақстан аумағында 1960 жылға дейін жұмыс істеген алғашқы РСФСР ҚДЖК-нің қабылдануымен құқық қорғау жүйесін біз түсінетін түрде жаңғырту жүргізілген жоқ, ал оның функциясы мен мәні

бір партияның қолданыстағы авторитарлық режимін қорғауға, сондай-ақ сол уақыт кезеңіндегі репрессиялық құқықтық жүйені одан әрі нығайтуға бағытталған болатын. 1958 жылы Қазақстанның алғашқы ҚДЖК-нің қабылдануымен 1960 жылы оны жүзеге асырудың басталуы. 1991 жылы КСРО ыдырағанға дейін құқық қорғау жүйесін модернизациялау күшті ғылыми құқықтық, ең алдымен криминологиялық және қылмыстық-құқықтық базаға сүйене бастады.

Дәл осы кезеңде кеңестік және ұлттық заң ғылымының, оның ішінде криминология ғылымының, қылмыстық құқықтың, қылмыстық процестің, қылмыстық-атқару құқығының өркендеуі болды. КСРО-ның ыдырауымен және ТМД-ның құрылуымен бір жағынан Қазақстандағы құқық қорғау жүйесін жаңғырту өзекті бағытқа айналды демократиялық және құқықтық мемлекет құрудың Конституциялық мақсатын, ал екінші жағынан, "жаңғыруды қуып жететін" немесе "кешіктіріп жаңғыртылатын" мемлекет жағдайындағы жаңа Қазақстанды объективті қажеттікпен қамтамасыз ету. Сонымен, Мемлекеттік бағдарлама жобасы туралы. Жоба мезгіл-мезгіл әртүрлі практикалық және ғылыми деңгейлерде талқыланады, оны ескере отырып, ведомствоаралық жұмыс тобы оны пысықтайды. Атап айтқанда, мен Бас прокуратура басшылығының өтініші бойынша Бас Прокурордың кеңсесінде жұмыс тобының мүшелерімен жалпы ғылыми жүйелік әдіс тұрғысынан ұқсас бағдарламаларды жазу бойынша мастер-класс өткіздім, сонымен қатар жобаға "кіріспе" толық жазылды.

Мәселен, құрметті Қайырбек Шошанұлы, "кіріспе" жазған кезде, мен сіздің әділ ескертулеріңізді назарға алдым. Құқық қорғау жүйесінің бұрын орын алған реформаларына талдау жүргізілді. Құқық қорғау жүйесін жаңғыртудың мемлекеттік бағдарламасы жобасының мазмұны Жалпы ғылыми жүйелі әдіс және қылмысқа қарсы күрес практикасының қажеттілігі тұрғысынан ашылды. Түйінді сөздер: жаңғырту, құқық қорғау жүйесі, жүйелік әдіс, мемлекеттік бағдарлама, қылмыстық іс жүргізу кодексі, Қылмыстық кодекс, қылмыс, қылмыстық іс, тергеуші, анықтаушы, прокурор, сот.

Түрме халқының құқық қорғау органдарын жаңғырту, сараптамалық қызмет институттарын дамыту, сот шешімдерін орындаудың тиімділігін арттыру, инновациялық технологияларды енгізу және Мемлекеттік қызметтерді ұсынуды автоматтандыру. Бұл жоспарланған іс-шаралардың жалпы құрылымы ғана, біз оларды конференцияға қатысушылардың жаңа идеяларымен айтарлықтай қолдаймыз деп үміттенеміз. Соңында сіздерге жемісті жұмыс және шығармашылық табыс тілеймін.

"Қазақстанның құқық қорғау органдарын жаңғырту: негізгі проблемалар мен шешімдер" Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясында Бас прокуратурада құқық қорғау жүйесін жаңғыртудың мемлекеттік бағдарламасының жобасын талқылау кезінде, олар Қазақстанның құқық қорғау жүйесін жетілдірудің эволюциялық, тұрақты сипатын, ең алдымен, 1991 жылдан бастап назарға алмағанына қатысты дөңгелек үстелде баяндама жасады. Конференция кезінде жоба — бұл 83 беттен тұратын құжат, онда жалпы ғылыми жүйелік әдіс тұрғысынан, біріншіден, жалпы құқық қорғау жүйесі үшін және нақты құқық қорғау органдары үшін өзекті проблемалық жағдайлар белгіленеді, екіншіден, оларды шешу кезінде қол жеткізілген мақсаттар анықталады, үшіншіден, функциялар бекітіледі, яғни мақсатқа жетудің негізгі бағыттары, төртіншіден, функциялар арқылы ішкі құрам белгіленеді, басқаша айтқанда, функцияларды орындаудың қажетті ұйымдастырушылық-құқықтық әдістерінің жиынтығы, бесіншіден, құрылым, яғни жүйе мен орган ішіндегі кеңістіктік қатынастар,, мақсатты орындауға бағытталған және функциялардың болуына байланысты сөзсіз пайда болады және құрамы, алтыншыдан, жүйе мен органның жұмыс істеуінің сыртқы шарттары[3]. Жобадағы жүйелік әдістің аталған санаттарының әрқайсысының көрінісін талдауды мақсат етпей, Мен мұнда қатысқан құқық қорғау органдары басшыларының назарын келесі маңызды жағдайға аударамын. Ең алдымен, жобада құқық қорғау жүйесін жаңғыртудың басты бағыты қоғамда және мемлекетте құқық қорғау органдарының алдын алу-тәрбиелеу функциясы, сондай-ақ қазіргі заманғы жағдайларда олардың жұмысының сапалық көрсеткіштерін түбегейлі және жеделдете өзгерту арқылы халық пен азаматтық қоғам

институттары тарапынан құқық қорғау органдарына сенім қалыптастыру болып табылады. Бұл, ең алдымен, бүгінде мемлекетте тіркелген қылмыстың абсолютті көлемін азайтуға мүмкіндік береді. Мұндай тәсілді қолдау керек, өйткені құқық қорғау жүйесі өзінің кәсіби қызметінде елеулі өзгерістердің алдында тұр.

Жаңа ҚК, ҚІЖК, ҚАК жобалары, олардың тұжырымдамаларына сәйкес, жаңа құқықтық институттар мен нормалардың жиынтығын енгізеді, яғни объективті түрде барлық құқық қорғау органдарының қылмыстық іс жүргізу қызметінің жаңа параметрлерін, көлемін қалыптастырады, бұл оларды есепке алуды және қарастырылып отырған бағдарламаның жобасында бекітуді талап етеді. Бүгінгі таңда біздің құқық қорғау жүйесі жұмыс істейді, ол оларды жеңе алмайды. Жаңа ҚІЖК жобасының мысалдарымен түсіндіремін. Осылайша, ҚІЖК жобасы бас тарту материалдары институтын жояды, бұл автоматты түрде өндірісті тоқтататын қылмыстық істер санының еселеп өсуіне әкеледі. Бас прокуратураның ҚСЖАЕК деректері бойынша 2011 жылы бас тарту материалдарының саны 553362, 2019 жылы — 626653, тиісінше, тоқтатылған қылмыстық істердің саны 17512, 27742 құрады. Жаңа ҚІЖК жобасының нұсқасы бойынша жүздеген мың ықтимал бас тарту материалдары тарихи тұрғыдан алғанда қылмыстық іс ретінде тоқтатылады.

Анықтаушының, тергеушінің бас тарту материалдары мен тоқтатылған қылмыстық істер бойынша жұмыс көлемі еңбек шығындары бойынша айтарлықтай ерекшеленетіндігімен келісіңіз. Мысалы, бүгінгі күні қылмыстық іс қозғалғанға дейін алынған түсініктеме адамның айғақтарын алудан жүзеге асыру түрінде айтарлықтай ерекшеленеді, бірақ қылмыстық іс қозғалғаннан кейін одан жауап алу арқылы және т.б. тағы бір мысал. Жаңа ҚІЖК жобасы алдын ала тергеу сатысында қылмыстық істерді тоқтата тұру негіздерінен бас тартады. Қолданыстағы ҚІЖК-де қылмыстық іс 10 негіз бойынша тоқтатыла тұруы мүмкін.[4]

Яғни, бұл жерде де алдын ала тергеу органдары мен қадағалаушы прокурорлардың қылмыстық іс жүргізу жұмыстарының көлемі айтарлықтай артады. Қылмыстық істерді ескіру мерзімдері шегінде белсенді және тұрақты тергеп-тексеру сотқа дейінгі қылмыстық процестің жалпыға міндетті қағидасына айналады. Жоба осындай іргелі романдарды көп бекітеді. Бұл қалыпты жағдай, бірақ қарастырылып отырған мемлекеттік бағдарлама жобасында көрініс табуды талап етеді. Менің ойымша, қазіргі заманғы штат саны жедел тергеу және еліміздің прокурорлық корпусы Елеулі бос жұмыс орындарын ескере отырып, көрсетілген жұмыс көлеміне төтеп бере алмауы мүмкін. Цифрлар. Бүгінде ПМ-де штат бойынша 3334 тергеуші мен 1127 анықтаушы бар, іс жүзінде осы санаттағы 400-ден астам лауазым толтырылмаған. Қаржы полициясы агенттігінде 556 тергеуші жұмыс істейді, жалпы бос жұмыс орындары жоқ. Сот алдында және сот сатыларында қылмыстық іс жүргізу саласында жұмыс істейтін елдің прокурорлық корпусы жеткілікті мөлшерде ерекшеленбейді. Осыған байланысты, жаңа ҚК, ҚІЖК, ҚАК жобаларына түсіндірме жазбаларда оларды қабылдау құқық қорғау органдарының олардың нормалары мен ережелерін толыққанды іске асыруы үшін нақты бюджет қаражатын бөлуді талап ететінін нақты көрсету қажет[5].

Саяси модернизация қазіргі саяси институттарды, практикалардың, сонымен қатар қазіргі саяси құрылымның қалыптасуы, дамуы және тарауы ретінде анықтауға болады. Қазіргі саяси институт пен практиканы – демократиясы дамыған елдердің, саяси институттың көшірмесі деп емес, өзгеруші шарттарға саяси жүйенің қабілеттілігі мен бара – бар әсерін қамтамасыз етуге қабілетті институттар мен практикалар деп түсіну қажет. [6]

Орыс ғалымы А.Демидов пікірі бойынша модернизацияның мынадай бағыттары бар:

- қоғамның және оның технологиялық жүйесінің индустризациялануы мен ақпараттандарылуы;
- экологиялық қоғамның қалыптасуы;
- демократияландыру тұрғындардың қоғамдық істерді басқарудың кеңеюі. Саяси биліктің бақылауда болуы, биліктің қоғам алдындағы жауаптылығы;
- әлеуметтік сала параметрлерінің радикалды өзгеруі. Тұрғындардың басым көпшілігінің әл – ауқатының артуы, байлар мен кедейлер араларында айырмашылықтың

азаюы; билікті алуына барынша мүмкіндіктердің жасалуы, олардың сипатының жоғары болуы;

- адам бостандығының кеңеюі, таңдау мүмкіндігінің артуы.

Қазақстанда демократиялық және саяси жаңғыртудың жаңа кезеңі басталды. Саяси реформалар бағдарламасы бұл уақыт сыны. Қазақстан дамуының заңды белесі. Еліміздің бәсекелестікке қабілеттігі мен оның саяси мәдениетінің деңгейі, сосын « демократиялық сапасы» арасында тікелей байланыс бар. Демократиялау саясатына өту бастамасы ол қоғамдық қатынастырды модернизациялау мен өмір сүруші қоғамдық құрылысының сипатына өзгеруден басталады. Демократиялық саяси модернизация қазіргі қоғамның әлеуметтік, экономикалық, саяси және басқа институттарының жүйесінің қалыптасуымен байланысты. Институттық өзгерістер нарықтық экономиканың қалыптасу мен әлеуметтік стратификацияны бекіту мен тығыз байланыста. Сондықтанда модернизациялық теориялар мен процестерді зерттеу өте маңызды.

Қазақстан дамыған елу елдің қатарына кіру туралы ниетін жария етті. Сондықтан біз өзімізді әлемдік контексте қарастыруға тиіспіз. Әлемде орын алып жатқан оқиғаларды ойға тиюге тиіспіз. Қазіргі кезеңде әлемде демократия алапат дағдарысты басынан өткеруде!

Бүгінде ХХІ ғасырдың – буырқанған өзгерістер ғасырының, біз бәріміз бүкіл адамзатқа игілік әкелетін жаһандастыру ғасырының табалдырығында тұрған кездер үшін өзекті болып табылады деп ойлаймын. Дүниеде ғаламдық өзара тәуелділік сипат алды, онда ғаламдық әріптестік үстемдік етуші принципке айналуы тиіс.

Бұл бізге не үшін қажет? Менің ойымша, біздің әрқайсымызда ендігі жерде тек бүгінгі күннен ғана, ағымдағы міндеттерді толассыз шешумен ғана өмір сүруге болмайтындығын терең түсіну сезімі пісіп жетілді.

Біз мұның іргетасын тұрғымызғын келетінін, таңдап алған мақсатымызға алып келетінін өз дамуымыздың траекториясы, даңғылы қандай болуға тиіс екенін анық білуге және ұғынуға тиіспіз.

Өзіміздің басты мақсатымызды дұрыс айқындап, стратегияларымызға таңдау жасап, осы жолмен жүру үстінде ерік – жігер мен төзімділік таныта отырып, біз өзімізді бұралаң бұрылысты сенделістерден күш – қуатымызды уақытымыз бен ресурстарымызды жөнсіз зая кетуден сақтандырамыз.

Көп елдің күткені де осы еді. Достың да дұшпанның да. Саяси модернизация. Расында да қазақ еліндегі экономикалық либеризациядан кейінгі саяси реформаларды бастау мезгілінің есік қағып тұрғаны саясатшы жұртқа мәлім.

Ішкі және сыртқы саясатты құрудан басқа, Егемен және Тәуелсіз Қазақстанға қол жеткізудегі елеулі күш-жігер, бірінші кезекте, Тұрақты және сенімді құқық қорғау жүйесін құруға бағытталды, өйткені құқық қорғау қызметі мемлекеттің маңызды функциясы болып табылады[7].

Құқық қорғау органдарының қызметі арқасында заңдылық пен құқықтық тәртіп, қылмыспен және басқа да құқық бұзушылықтармен күрес, азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын, мемлекеттік және қоғамдық мүдделерді қорғау қамтамасыз етілетіні белгілі.

Сонымен қатар, Мемлекет басшысы соңғы бірнеше жыл бойы Қазақстан халқына арнаған жыл сайынғы Жолдауында құқық қорғау жүйесін реформалау және құқық қорғау қызметін демократиялық мемлекеттегі халықаралық стандарттарға сәйкес келтіру мақсатында оны жаңғырту қажеттігі мен практикалық тұрғыдан орындылығын атап өтті.

Қазіргі уақытта "жалған" игілік жасау мақсатында қылмыстарды тіркеуден жасыруға ынталандырған "қылмыс деңгейін төмендету" және "ашу пайызын арттыру" сияқты ескірген "кеңестік" көрсеткіштерді болдырмайтын құқық қорғау органдарының қызметін бағалау критерийлеріне жаңа тәсілдерді әзірлеу қажет[8].

Бүгінгі таңда, өкінішке орай, біздің барлығымызға тиімсіз басқарудан, не құқық қорғау органдары функцияларының қақтығысынан, не тиісті кадрлық жұмыстың болмауынан, сондай-ақ елдің құқық қорғау жүйесі қызметінің ашықтығы мен бақылаудың болмауынан туындаған құқық қорғау жүйесін реформалау проблемалары айқын көрінеді, осыған